

Ο ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΛΕΙΨΙΑΣ για τις βιώσιμες ευρωπαϊκές πόλεις

Σχετική απόφαση ελήφθη με την ευκαιρία της άτυπης υπουργικής συνάντησης σχετικά με την Αστική Ανάπτυξη και την Εδαφική Συνοχή που πραγματοποιήθηκε στη Λειψία στις 24/25 Μαΐου 2007

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Ο «ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΛΕΙΨΙΑΣ για τις Βιώσιμες Ευρωπαϊκές Πόλεις» είναι ένα έγγραφο των κρατών μελών το οποίο καταρτίστηκε με την ευρεία και διαφανή συμμετοχή των ευρωπαϊκών ενδιαφερομένων φορέων. Έχοντας επίγνωση των προκλήσεων και ευκαιριών καθώς και των διαφορετικών ιστορικών, οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών υποβάθρων των ευρωπαϊκών πόλεων, οι αρμόδιοι για την Αστική Ανάπτυξη Υπουργοί συμφωνούν ως προς ορισμένες κοινές αρχές και στρατηγικές για την πολιτική αστικής ανάπτυξης. Οι Υπουργοί αναλαμβάνουν τις εξής δεσμεύσεις:

- να προωθήσουν πολιτική δημόσια συζήτηση στις χώρες τους σχετικά με το πώς θα ενσωματωθούν οι αρχές και στρατηγικές του Χάρτη της Λειψίας για τις βιώσιμες ευρωπαϊκές πόλεις στις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αναπτυξιακές πολιτικές,
- να χρησιμοποιήσουν το μέσο της ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης και τη σχετική διακυβέρνηση για την εφαρμογή του και, προς το σκοπό αυτό, να θεσπίσουν το απαραίτητο πλαίσιο σε εθνικό επίπεδο και
- να προωθήσουν την καθιέρωση μιας ισορροπημένης εδαφικής οργάνωσης με βάση μια ευρωπαϊκή πολυκεντρική αστική διάρθρωση.

Οι Υπουργοί ευχαριστούν τη Γερμανική Προεδρία διότι κατήρτισε την έκθεση "Integrated urban development as a prerequisite for successful urban sustainability" (Η ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη ως προϋπόθεση για επιτυχή αστική βιωσιμότητα» και τις μελέτες "Strategies for upgrading the physical environment in deprived urban areas" (Στρατηγικές για την αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος στις μειονεκτικές αστικές περιοχές), "Strengthening the local economy and local labour market policy in deprived urban areas" (Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και της τοπικής πολιτικής αγοράς της εργασίας στις μειονεκτικές αστικές περιοχές), "Proactive education and training policies on children and young people in deprived urban areas" (Προορατικές πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης για τα παιδιά και τους νέους στις μειονεκτικές αστικές περιοχές) και "Sustainable urban transport and deprived urban areas" (Οι βιώσιμες αστικές μεταφορές και οι μειονεκτικές αστικές περιοχές) με τα αντίστοιχα παραδείγματα ορθών πρακτικών στην Ευρώπη. Οι μελέτες αυτές θα βοηθήσουν τις πόλεις όλων των μεγεθών για την αποτελεσματική εφαρμογή των αρχών και στρατηγικών που παρατίθενται στο Χάρτη της Λειψίας για τις βιώσιμες ευρωπαϊκές πόλεις.

Οι Υπουργοί δηλώνουν:

Εμείς, οι αρμόδιοι για την Αστική Ανάπτυξη Υπουργοί των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θεωρούμε ότι οι ευρωπαϊκές πόλεις όλων των μεγεθών που εξελίχθηκαν στην πορεία της ιστορίας

αποτελούν πολύτιμα και αναντικατάστατα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτισμικά στοιχεία ενεργητικού.

Με στόχο την προστασία, την ενίσχυση και την περαιτέρω ανάπτυξη των πόλεών μας, υποστηρίζουμε σταθερά τη Στρατηγική Βιώσιμης Ανάπτυξης της Ε.Ε., που βασίζεται στο Πρόγραμμα Δράσης της Λίλλης, στο "Αστικό κερκτημένο" του Ρότερνταμ και στη Συμφωνία του Μπρίστολ. Στα πλαίσια αυτά, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη όλες οι διαστάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης παράλληλα και με το ίδιο βάρος. Στις διαστάσεις αυτές συμπεριλαμβάνεται η οικονομική ευημερία, η κοινωνική ισορροπία και το υγιές περιβάλλον. Συγχρόνως, θα πρέπει να δοθεί προσοχή στις πολιτισμικές πτυχές και στις πτυχές της υγείας. Προς τούτο θα πρέπει να αποδοθεί η δέουσα σημασία στη θεσμική ικανότητα των κρατών μελών.

Οι πόλεις μας έχουν μοναδικά πολιτισμικά και αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά, ισχυρές δυνάμεις κοινωνικής ένταξης και εξαιρετικές δυνατότητες οικονομικής ανάπτυξης. Είναι κέντρα γνώσεων και πηγές ανάπτυξης και καινοτομίας. Συγχρόνως, ωστόσο, αντιμετωπίζουν δημογραφικά προβλήματα καθώς και προβλήματα που συνδέονται με την κοινωνική ανισότητα, τον αποκλεισμό ορισμένων ομάδων πληθυσμού και την έλλειψη προσιτών και κατάλληλων κατοικιών καθώς και με το περιβάλλον. Τελικά, οι πόλεις δεν θα μπορέσουν να επιτελέσουν το έργο τους ως μοχλοί κοινωνικής προόδου και οικονομικής ανάπτυξης, όπως προβλέπεται στα πλαίσια της στρατηγικής της Λισσαβώνας παρά μόνο εάν επιτύχουμε να διατηρήσουμε την κοινωνική ισορροπία εντός των πόλεων και μεταξύ των πόλεων, εξασφαλίζοντας την πολιτισμική τους πολυμορφία και υψηλά ποιοτικά κριτήρια στους τομείς της πολεοδομίας, της αρχιτεκτονικής και του περιβάλλοντος.

Χρειαζόμαστε ολοένα περισσότερο συνολικές στρατηγικές καθώς και την ανάληψη συντονισμένης δράσης από όλα τα άτομα και αρχές που συμμετέχουν στη διεργασία αστικής ανάπτυξης πέρα από τα σύνορα των επιμέρους πόλεων. Κάθε επίπεδο διακυβέρνησης - τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό - έχει ευθύνη σε ό,τι αφορά το μέλλον των πόλεών μας. Για να καταστεί πραγματικά αποτελεσματική η εν λόγω πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, πρέπει να βελτιώσουμε το συντονισμό των πεδίων τομεακής πολιτικής και να αναπτύξουμε μια νέα αίσθηση ευθύνης για την πολιτική ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης. Πρέπει επίσης να εξασφαλιστεί ότι όσοι συμβάλλουν στη διαμόρφωση των πολιτικών αυτών σε όλα τα επίπεδα θα διαθέτουν τις γενικές και διεπαγγελματικές δεξιότητες και γνώσεις που απαιτούνται για να αναπτυχθούν οι πόλεις ως βιώσιμες κοινότητες.

Εκφράζουμε μεγάλη ικανοποίηση για τις δηλώσεις και συστάσεις που περιλαμβάνονται στο Εδαφικό Πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για τις εργασίες των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων που προωθούν μια ολοκληρωμένη αντίληψη των αστικών θεμάτων. Αναγνωρίζουμε τις Δεσμεύσεις του Aalborg ως πολύτιμη συμβολή στη στρατηγική και συντονισμένη δράση σε τοπικό επίπεδο καθώς και τα πορίσματα του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Αρχιτεκτονικών Πολιτικών σχετικά με την Κατασκευαστική Αντίληψη της 27ης Απριλίου 2007. Λαμβάνουμε υπό σημείωση τον Ευρωπαϊκό Χάρτη «Δίκτυο πόλεων ζωτικής σημασίας».

Συνοιστούμε:

I. Να γίνεται μεγαλύτερη χρήση των προσεγγίσεων της πολιτικής ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης

Κατά τη γνώμη μας, πολιτική ολοκληρωμένη αστικής ανάπτυξης σημαίνει ταυτόχρονη και ενδεδειγμένη συνεκτίμηση των ανησυχιών και συμφερόντων που συνδέονται με την αστική ανάπτυξη. Η πολιτική ολοκληρωμένη αστικής ανάπτυξης είναι μια διεργασία στα πλαίσια της οποίας συντονίζονται οι χωροταξικές, τομεακές και χρονικές πτυχές των βασικών πεδίων αστικής πολιτικής. Βασική σημασία έχει η συμμετοχή των οικονομικών παραγόντων, των ενδιαφερόμενων φορέων και του ευρύτερου κοινού. Η πολιτική ολοκληρωμένη αστικής ανάπτυξης αποτελεί βασική προϋπόθεση για την εφαρμογή της Στρατηγικής Βιώσιμης Ανάπτυξης της Ε.Ε.. Η εφαρμογή της είναι ένα έργο ευρωπαϊκής κλίμακας το οποίο, ωστόσο, πρέπει να λάβει υπόψη τόσο τις τοπικές συνθήκες και ανάγκες όσο και την αρχή της επικουρικότητας.

Ο συμβιβασμός των συμφερόντων, αν διευκολύνεται από μια πολιτική ολοκληρωμένη αστικής ανάπτυξης, συνιστά βιώσιμη βάση για την επίτευξη συναίνεσης μεταξύ του κράτους, των πόλεων, των πολιτών και των οικονομικών παραγόντων. Με την από κοινού αξιοποίηση των γνώσεων και των χρηματοοικονομικών πόρων, μπορούν να χρησιμοποιηθούν πιο αποδοτικά τα ανεπαρκή δημόσια κεφάλαια. Οι δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις θα συντονιστούν καλύτερα. Στην πολιτική ολοκληρωμένη αστικής ανάπτυξης συμμετέχουν παράγοντες εκτός της διοίκησης, ενώ οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση του άμεσου περιβάλλοντος στο οποίο ζουν. Συγχρόνως, τα μέτρα αυτά μπορούν να παράσχουν μεγαλύτερη ασφάλεια σε ό,τι αφορά τον προγραμματισμό και τις επενδύσεις.

Συνιστούμε να εξετάσουν οι ευρωπαϊκές πόλεις το ενδεχόμενο κατάρτισης προγραμμάτων ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης για την πόλη ως σύνολο. Τα εν λόγω μέσα προγραμματισμού με σκοπό την εφαρμογή θα πρέπει:

- να περιγράφουν τα δυνατά και αδύνατα σημεία των πόλεων και των συνοικιών με βάση την ανάλυση της επικρατούσας κατάστασης,
- να προσδιορίζουν συνεκτικούς αναπτυξιακούς στόχους για την αστική περιοχή και να αναπτύσσουν ένα όραμα για την πόλη,
- να συντονίζουν τα διάφορα συνοικιακά, τομεακά και τεχνικά σχέδια και πολιτικές και να εξασφαλίζουν ότι οι προγραμματισμένες επενδύσεις θα συμβάλλουν στην προώθηση μιας ισορροπημένης ανάπτυξης της αστικής περιοχής,
- να συντονίζουν και να εστιάζουν χωροταξικά τη χρήση πόρων από τους παράγοντες του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και
- να συντονίζονται σε τοπικό επίπεδο και σε επίπεδο πόλης-περιφέρειας και να συμμετέχουν σε αυτά πολίτες και άλλοι εταίροι που μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά στη διαμόρφωση της μελλοντικής οικονομικής, κοινωνικής, πολιτισμικής και περιβαλλοντικής φυσιογνωμίας κάθε περιοχής.

Θα πρέπει να ενισχυθεί ο συντονισμός σε τοπικό επίπεδο και σε επίπεδο πόλης-περιφέρειας. Ο στόχος είναι να υπάρξει εταιρική σχέση ισότητας μεταξύ των πόλεων και των αγροτικών περιοχών

καθώς και μεταξύ των μικρών, μεσαίων και μεγάλων πόλεων και των πόλεων εντός των πόλεων-περιφερειών και των μητροπολιτικών περιοχών. Πρέπει να πάψουμε να αντιμετωπίζουμε τα ζητήματα και αποφάσεις που συνδέονται με την πολιτική αστικής ανάπτυξης μεμονωμένα στο επίπεδο της κάθε πόλης. Οι πόλεις μας πρέπει να είναι εστιακά σημεία ανάπτυξης πόλης-περιφέρειας και να αναλαμβάνουν ευθύνη σε ό,τι αφορά την εδαφική συνοχή. Θα ήταν λοιπόν χρήσιμο να δικτυωθούν στενότερα οι πόλεις μας μεταξύ τους σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η πολιτική ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης μας παρέχει μια σειρά μέσων που έχουν ήδη αποδείξει την αξία τους σε πολλές ευρωπαϊκές πόλεις σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη σύγχρονων, συνεργατικών και αποτελεσματικών διαρθρώσεων διακυβέρνησης, οι οποίες και είναι απαραίτητες για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των Ευρωπαϊκών πόλεων. Διευκολύνουν τον έγκαιρο επωφελή συντονισμό του στεγαστικού και οικονομικό τομέα και των τομέων των υποδομών και των υπηρεσιών με τη συνεκτίμηση, μεταξύ άλλων, του αντίκτυπου των υφιστάμενων τάσεων γήρανσης και μετανάστευσης και των συνθηκών ενεργειακής πολιτικής.

Εντός του πεδίου εφαρμογής μιας πολιτικής ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης, θεωρούμε ότι ζωτική σημασία για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των Ευρωπαϊκών πόλεων έχουν οι ακόλουθες στρατηγικές δράσεις:

Δημιουργία και εξασφάλιση δημόσιων χώρων υψηλής ποιότητας

Η ποιότητα των δημόσιων χώρων, τα τεχνητά αστικά τοπία και η αρχιτεκτονική και η αστική ανάπτυξη διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στις συνθήκες διαβίωσης των αστικών πληθυσμών. Ως ήπιοι παράγοντες θέσης, έχουν μεγάλη σημασία για την προσέλκυση επιχειρήσεων της βιομηχανίας της γνώσης, εξειδικευμένου και δημιουργικού εργατικού δυναμικού και τουρισμού. Επομένως, η αλληλεπίδραση της αρχιτεκτονικής, του σχεδιασμού των υποδομών και της πολεοδομίας πρέπει να αυξηθεί προκειμένου να δημιουργηθούν ελκυστικοί δημόσιοι χώροι προσανατολισμένοι προς το χρήστη και να επιτευχθούν υψηλά πρότυπα σε ό,τι αφορά το περιβάλλον διαβίωσης, δηλ. μια "Baukultur" (κατασκευαστική αντίληψη). Ο όρος Baukultur πρέπει να νοηθεί υπό την ευρύτερη δυνατή έννοια, δηλ. ως το σύνολο των πολιτισμικών, οικονομικών, τεχνολογικών, κοινωνικών και οικολογικών πτυχών που επηρεάζουν την ποιότητα και τη διαδικασία του σχεδιασμού και της κατασκευής. Ωστόσο, η προσέγγιση αυτή δεν πρέπει να περιοριστεί στους δημόσιους χώρους. Παρόμοια Baukultur χρειάζεται για την πόλη ως σύνολο και για τον περιβάλλοντα χώρο. Τόσο οι πόλεις όσο και η κυβέρνηση πρέπει να κάνουν αισθητή την επιρροή τους. Τούτο είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τη διαφύλαξη της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς. Πρέπει να διατηρηθούν τα ιστορικά κτίρια, οι δημόσιοι χώροι και η αστική και αρχιτεκτονική τους αξία.

Η δημιουργία και διατήρηση λειτουργικών και ορθά σχεδιασμένων αστικών χώρων, υποδομών και υπηρεσιών είναι ένα έργο στο οποίο θα πρέπει να αποδουθούν από κοινού το κράτος, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, καθώς και οι πολίτες και οι επιχειρήσεις.

Εκσυγχρονισμός των δικτύων υποδομών και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης

Βασική συμβολή στην ποιότητα ζωής, στην ποιότητα της χωροθέτησης και στην ποιότητα του περιβάλλοντος μπορεί να έχει η ύπαρξη βιώσιμων, προσβάσιμων και οικονομικά προσιτών αστικών

μεταφορών με συντονισμένες συνδέσεις με τα δίκτυα μεταφορών της πόλης-περιφέρειας. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στη διαχείριση της κυκλοφορίας και στη διασύνδεση των τρόπων μεταφοράς, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής για ποδηλάτες και πεζούς. Οι αστικές μεταφορές πρέπει να συμβιβάζονται με τις διάφορες ανάγκες στέγασης, τις περιοχές εργασίας, το περιβάλλον και τους δημόσιους χώρους.

Η τεχνική υποδομή, και ιδιαίτερα η υδροδότηση, η επεξεργασία λυμάτων και τα άλλα δίκτυα παροχών, πρέπει να βελτιωθούν σε πρώιμο στάδιο και να προσαρμοστούν στις μεταβαλλόμενες ανάγκες προκειμένου να καλυφθούν οι μελλοντικές απαιτήσεις σε ό,τι αφορά την υψηλής ποιότητας διαβίωση στις αστικές περιοχές.

Βασικές προϋποθέσεις για βιώσιμες υπηρεσίες κοινής ωφέλειας είναι η ενεργειακή απόδοση και η οικονομική χρήση των φυσικών πόρων και η οικονομική αποτελεσματικότητα στην εκμετάλλευσή τους. Η ενεργειακή απόδοση των κτιρίων πρέπει να αυξηθεί. Η ανακαίνιση των υφιστάμενων κατοικιών μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στην ενεργειακή απόδοση και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων τους. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στα προκατασκευασμένα, παλαιά και κακής ποιότητας κτίρια. Η ύπαρξη βελτιστοποιημένων και αποδοτικών δικτύων υποδομών και ενεργειακά αποδοτικών κτιρίων θα επιφέρει μείωση των δαπανών τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τους κατοίκους.

Σημαντική βάση για την αποδοτική και βιώσιμη χρήση των πόρων είναι να υπάρχει συμπαγές δίκτυο οικιών. Τούτο μπορεί να εξασφαλιστεί με το χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό, ο οποίος αποτρέπει την άτακτη εξάπλωση της αστικής περιοχής με τον ισχυρό έλεγχο της παροχής γης και της ανάπτυξης με γνώμονα την κερδοσκοπία. Ιδιαίτερα βιώσιμη έχει αποδειχθεί στις αστικές συνοικίες η στρατηγική της ανάμειξης των χρήσεων για σκοπούς στέγασης, απασχόλησης, εκπαίδευσης, παροχών και ψυχαγωγίας.

Οι πόλεις πρέπει να συμβάλλουν στην εξασφάλιση και προαγωγή της ποιότητας ζωής των κατοίκων τους και να προσελκύουν την εγκατάσταση επιχειρήσεων με τη χρήση προηγμένων τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας στους τομείς της εκπαίδευσης της απασχόλησης, των κοινωνικών υπηρεσιών, της υγείας, της ασφάλειας και προστασίας, καθώς και ως μέσα βελτίωσης της αστικής διακυβέρνησης.

Οι πόλεις μας πρέπει επίσης να μπορούν να προσαρμοστούν στην απειλή που αντιπροσωπεύει η κλιματική αλλαγή. Η ορθά σχεδιασμένη και προγραμματισμένη αστική ανάπτυξη μπορεί να εξασφαλίσει έναν τρόπο αντιμετώπισης του θέματος της ανάπτυξης με χαμηλή χρήση άνθρακα, να βελτιώσει την ποιότητα του περιβάλλοντος και να μειώσει τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα. Οι πόλεις μπορούν να επιτύχουν τα αποτελέσματα αυτά με τη λήψη μέτρων καινοτόμου πρόληψης, μετριασμού των επιπτώσεων και προσαρμογής, τα οποία, εξάλλου, συμβάλλουν στην ανάπτυξη νέων βιομηχανιών και επιχειρήσεων με χαμηλή χρήση άνθρακα.

Προορατικές πολιτικές καινοτομίας και εκπαίδευσης

Οι πόλεις είναι τόποι όπου δημιουργείται και μεταβιβάζεται μεγάλη ποσότητα γνώσεων. Η πλήρης αξιοποίηση του γνωστικού δυναμικού μιας πόλης εξαρτάται από την ποιότητα της προσχολικής και

σχολικής εκπαίδευσης και από τις ευκαιρίες μεταφοράς που παρέχονται εντός των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και μέσω των κοινωνικών και πολιτισμικών δικτύων, καθώς και από τις ευκαιρίες για δια βίου μάθηση, την αριστεία των πανεπιστημίων και των μη πανεπιστημιακών ερευνητικών ιδρυμάτων και το δίκτυο μεταφοράς μεταξύ των βιομηχανιών, των επιχειρήσεων και της επιστημονικής κοινότητας.

Η πολιτική ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση των προαναφερθέντων παραγόντων, π.χ. με το να φέρνει σε επαφή τους ενδιαφερόμενους φορείς, με το να υποστηρίζει τα δίκτυα και με το να βελτιστοποιεί τις διαρθρώσεις χωροθέτησης. Η ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη προάγει τον κοινωνικό και διαπολιτισμικό διάλογο.

Οι στρατηγικές ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης, η συνεργατική διαχείριση της αστικής ανάπτυξης και η ορθή διακυβέρνηση μπορούν να συμβάλουν στην τελεσφόρο χρήση του δυναμικού των ευρωπαϊκών πόλεων, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την ανταγωνιστικότητα και την οικονομική ανάπτυξη, καθώς και στη μείωση των ανισοτήτων εντός και μεταξύ των συνοικιών. Παρέχουν στους πολίτες την ευκαιρία για κοινωνική και δημοκρατική συμμετοχή.

II. Ειδική προσοχή πρέπει να δοθεί στις φτωχές συνοικίες εντός των πόλεων

Οι πόλεις έχουν να αντιμετωπίσουν σημαντικές προκλήσεις, που συνδέονται ιδιαίτερα με τις αλλαγές των οικονομικών και κοινωνικών διαρθρώσεων και με την παγκοσμιοποίηση. Ειδικά προβλήματα αποτελούν, μεταξύ άλλων, το υψηλό ποσοστό ανεργίας και ο κοινωνικός αποκλεισμός. Σε μια πόλη μπορούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές στις οικονομικές και κοινωνικές ευκαιρίες στις επιμέρους περιοχές της πόλης, αλλά και στην κυμαινόμενη ποιότητα του περιβάλλοντος. Επιπλέον, οι κοινωνικές διακρίσεις και οι διαφορές στην οικονομική ανάπτυξη σε πολλές περιπτώσεις συνεχίζουν να αυξάνονται, πράγμα που συμβάλλει στην αποσταθεροποίηση των πόλεων. Μια πολιτική κοινωνικής ένταξης που θα συμβάλει στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού θα είναι η καλύτερη εγγύηση για τη διατήρηση της ασφάλειας στις πόλεις μας.

Οι ορθά σχεδιασμένες πολιτικές κοινωνικής κατοικίας μπορούν να αποτελέσουν αποτελεσματικά μέσα για την εκπλήρωση των στόχων της κοινωνικής συνοχής και ολοκλήρωσης στις πόλεις και στις αστικές περιοχές. Η υγιεινή, κατάλληλη και οικονομικά προσιτή κατοικία μπορεί να καταστήσει τις συνοικίες αυτές πιο ελκυστικές τόσο για τους νέους όσο και για τους ηλικιωμένους, πράγμα που θα συμβάλει στο να υπάρχει ασφάλεια στις συνοικίες.

Το καλύτερο είναι να εντοπίζονται τα προειδοποιητικά σήματα και να αναλαμβάνονται διορθωτικές ενέργειες έγκαιρα και αποτελεσματικά. Με τον τρόπο αυτό εξοικονομούνται πόροι. Από τη στιγμή που θα έχει αρχίσει ο μαρασμός σε μια περιοχή, θα είναι δύσκολη η αποκατάστασή της, ενώ το σχετικό κόστος θα είναι πολλαπλά υψηλότερο. Η κυβέρνηση πρέπει να παρέχει προοπτική και κίνητρα για βελτίωση στους κατοίκους των θιγόμενων περιοχών. Η ενεργός συμμετοχή των κατοίκων και ο βελτιωμένος διάλογος μεταξύ των πολιτικών εκπροσώπων, των κατοίκων και των οικονομικών παραγόντων έχουν βασική σημασία για την εξεύρεση της καλύτερης δυνατής λύσης για κάθε μειονεκτική αστική περιοχή.

Με βάση τα προαναφερθέντα, θεωρούμε ότι έχει ζωτική σημασία για τις μειονεκτικές αστικές περιοχές να εφαρμοστούν, στα πλαίσια μιας πολιτικής ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης, οι ακόλουθες στρατηγικές δράσης:

Εφαρμογή στρατηγικών για την αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος

Η οικονομική δραστηριότητα και οι επενδύσεις, αφενός, και οι αστικές διαρθρώσεις υψηλής ποιότητας, το υγιεινών προδιαγραφών περιβάλλον και η εκσυγχρονισμένη και αποτελεσματική υποδομή και εγκαταστάσεις, αφετέρου, είναι αλληλένδετα μεταξύ τους. Για το λόγο αυτό, είναι αναγκαίο να βελτιωθεί το υφιστάμενο δίκτυο κατοικιών στις φτωχές συνοικίες σε ό,τι αφορά το σχεδιασμό, τις φυσικές συνθήκες και την ενεργειακή απόδοση. Οι βελτιώσεις στα στεγαστικά πρότυπα στα νέα κτίρια καθώς και στα ήδη υπάρχοντα μεγάλα προκατασκευασμένα, παλαιά και κακής ποιότητας κτίρια περιλαμβάνουν το μεγαλύτερο δυναμικό για αύξηση της ενεργειακής απόδοσης εντός της Ε.Ε. με συνακόλουθη καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.

Για να αυξηθεί η βιωσιμότητα των επενδύσεων στην αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος, πρέπει να εντάσσονται στο πλαίσιο μιας μακροπρόθεσμης αναπτυξιακής στρατηγικής στην οποία να συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, και δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις παρακολούθησης.

Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και της τοπικής πολιτικής αγοράς της εργασίας

Τα μέτρα που αποσκοπούν στην εξασφάλιση της οικονομικής σταθεροποίησης των φτωχών συνοικιών πρέπει επίσης να μην αφήνουν ανεκμετάλλευτες τις ενδογενείς οικονομικές δυνάμεις των συνοικιών. Στα πλαίσια αυτά, η αγορά της εργασίας και οι οικονομικές πολιτικές που είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες των επιμέρους συνοικιών θα είναι τα κατάλληλα μέσα. Στόχος είναι να δημιουργηθούν και διασφαλιστούν θέσεις εργασίας και να διευκολυνθεί η ίδρυση νέων επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, η πρόσβαση στις ευκαιρίες στις τοπικές αγορές εργασίας πρέπει να βελτιωθεί με την παροχή κατάρτισης προσανατολισμένης στη ζήτηση. Επίσης πρέπει να αυξηθεί περισσότερο η αξιοποίηση των ευκαιριών απασχόλησης και κατάρτισης στην εθνοτική οικονομία.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, τα κράτη μέλη και οι πόλεις καλούνται να δημιουργήσουν καλύτερες προϋποθέσεις και μέσα για την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και των τοπικών αγορών εργασίας, ιδιαίτερα με την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και με την παροχή υπηρεσιών φιλικών προς τον πολίτη.

Προορατικές πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης για τα παιδιά και τους νέους

Ζωτικής σημασίας αφετηρία για τη βελτίωση της κατάστασης στις μειονεκτικές συνοικίες είναι η βελτίωση της υφιστάμενης στην τοπική κοινότητα κατάστασης σε ό,τι αφορά την εκπαίδευση και την κατάρτιση σε συνδυασμό με προορατικές πολιτικές εστιασμένες στα παιδικά και τους νέους.

Στις μειονεκτικές περιοχές, πρέπει να παρέχονται περισσότερες και βελτιωμένες δυνατότητες εκπαίδευσης και κατάρτισης που να είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες των παιδιών και των νέων που ζουν εκεί και να καλύπτουν τις σχετικές ελλείψεις. Μέσω μιας πολιτικής εστιασμένης στα παιδιά και τους νέους και προσαρμοσμένης στον κοινωνικό χώρο όπου ζουν, θα πρέπει να συμβάλουμε στη

βελτίωση των προοπτικών τους να συμμετάσχουν στην οικονομία και να πραγματοποιήσουν τις φιλοδοξίες τους, ενώ θα πρέπει επίσης να συμβάλουμε στη διασφάλιση της ισότητας ευκαιριών σε μακροπρόθεσμη βάση.

Προώθηση αποτελεσματικών και οικονομικά προσιτών αστικών μεταφορών

Πολλές μειονεκτικές συνοικίες έχουν την πρόσθετη επιβάρυνση των κακών μεταφορικών συνδέσεων καθώς και των αρνητικών επιδράσεων στο περιβάλλον που μειώνουν περαιτέρω την ελκυστικότητά τους. Η ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού και οικονομικά προσιτού συστήματος δημοσίων μεταφορών θα παράσχει στους κατοίκους των εν λόγω συνοικιών ισότητα ευκαιριών, ώστε να έχουν την κινητικότητα και δυνατότητα πρόσβασης των άλλων πολιτών - πράγμα που έχουν κάθε δικαίωμα να αναμένουν.

Για να εκπληρωθεί ο στόχος αυτός, ο σχεδιασμός των μεταφορών και η διαχείριση της κυκλοφορίας στις περιοχές αυτές πρέπει να αποσκοπούν ολοένα περισσότερο στη μείωση του αρνητικού αντίκτυπου των μεταφορών στο περιβάλλον και στην οργάνωση των μεταφορών κατά τέτοιο τρόπο ώστε να εντάσσονται καλύτερα οι συνοικίες αυτές στην πόλη και την περιφέρεια ως σύνολο. Προς τούτο, θα απαιτηθούν κατάλληλα δίκτυα για την κυκλοφορία των ποδηλατών και των πεζών.

Όσο καλύτερα μπορέσουμε να σταθεροποιήσουμε οικονομικά τις μειονεκτικές συνοικίες, να τις εντάξουμε κοινωνικά και να αναβαθμίσουμε το φυσικό τους περιβάλλον και την υποδομή μεταφορών τους, τόσο περισσότερες πιθανότητες υπάρχουν να παραμείνουν οι πόλεις μας χώροι κοινωνικής προόδου, οικονομικής μεγέθυνσης και καινοτομίας σε μακροπρόθεσμη βάση.

Τονίζουμε τα εξής:

Η πολιτική αστικής ανάπτυξης θα πρέπει να χαράσσεται σε εθνικό επίπεδο, ενώ τα κίνητρα για καινοτόμους λύσεις θα πρέπει να δημιουργούνται τόσο σε εθνικό όσο και σε άλλα επίπεδα.

Οι πόλεις μας χρειάζονται επαρκές πεδίο δράσης προκειμένου να αντεπεξέρχονται στα τοπικά καθήκοντα κατά τρόπο υπεύθυνο και επάνω σε υγιή χρηματοοικονομική βάση η οποία παρέχει μακροπρόθεσμη σταθερότητα. Για το λόγο αυτό, είναι σημαντικό επίσης να έχουν τα κράτη μέλη την ευκαιρία να χρησιμοποιούν τα Ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία για σημαντικά προγράμματα ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης. Η χρησιμοποίηση των εν λόγω ταμείων θα πρέπει να εστιάζεται σαφώς στις συγκεκριμένες δυσχέρειες και δυναμικό και να λαμβάνει υπόψη τις ευκαιρίες, δυσχέρειες και ιδιαιτερότητες των κρατών μελών. Αν δεν υπάρχει ήδη σχετική πρόβλεψη, οι τοπικές αρχές θα πρέπει να αναπτύξουν τις απαραίτητες δεξιότητες και αποτελεσματικότητα για την εφαρμογή των πολιτικών ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης, με στόχο, επίσης, την επίτευξη συνολικής ποιότητας και βιωσιμότητας στο περιβάλλον που θα έχει δημιουργηθεί.

Οι νέες πρωτοβουλίες JESSICA και JEREMIE της Ε.Ε. με τις οποίες υποστηρίζεται η ίδρυση ταμείων για την αστική ανάπτυξη και για τις ΜΜΕ με τη χρησιμοποίηση μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής για τη διοχέτευση με πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα ιδιωτικών κεφαλαίων στην εφαρμογή στρατηγικών ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης, παρέχουν πολλά υποσχόμενες ευκαιρίες για την

προαγωγή της αποτελεσματικότητας των συμβατικών εθνικών και ευρωπαϊκών πηγών χρηματοδότησης.

Σε εθνικό επίπεδο, τα Κυβερνητικά Υπουργεία πρέπει να αναγνωρίσουν σαφέστερα τη σημασία των πόλεων για την εκπλήρωση των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών φιλοδοξιών καθώς και τον αντίκτυπο των πολιτικών τους σε αυτές. Οι προσπάθειες που καταβάλλουν τα διάφορα τομεακά Κυβερνητικά Υπουργεία που επιδιώκουν να έχουν επίδραση στα αστικά θέματα πρέπει να ευθυγραμμιστούν περισσότερο και να συναρθρωθούν έτσι ώστε να αλληλοσυμπληρώνονται μάλλον παρά να αλληλοσυγκρούονται.

Τονίζουμε τη σημασία της συστηματικής και διαρθρωμένη ανταλλαγής εμπειριών και γνώσεων στον τομέα της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Ζητούμε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να παρουσιάσει το αποτέλεσμα της ανταλλαγής ορθών πρακτικών με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές του Χάρτη της Λειψίας σε μελλοντική διάσκεψη υπό την αιγίδα της πρωτοβουλίας «Περιφέρειες για την οικονομική αλλαγή». Παράλληλα, χρειαζόμαστε μια ευρωπαϊκή πλατφόρμα για τη συγκέντρωση και ανάπτυξη ορθών πρακτικών, στατιστικών, μελετών συγκριτικής αξιολόγησης, αξιολογήσεων, αξιολογήσεων από ομοτίμους και άλλων αστικών ερευνών, προκειμένου να υποστηριχθούν οι παράγοντες που συμμετέχουν στην ανάπτυξη σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς. Θα συνεχίσουμε να προωθούμε και να εντείνουμε την ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών μεταξύ των αρμόδιων για τη χάραξη και εφαρμογή πολιτικών και των ερευνητών σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο στο μέλλον, προκειμένου να ενισχυθεί η αστική διάσταση της Στρατηγικής Βιώσιμης Ανάπτυξης της Ε.Ε., της Στρατηγικής της Λισσαβώνας και της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση.

Η Ευρώπη χρειάζεται πόλεις και περιφέρειες που να είναι ισχυρές και στις οποίες να εξασφαλίζεται η καλή διαβίωση.